

Kunstmatige oplossingen?

Zinnige en zorgvuldige AI voor gezondheid en zorg vereist visievorming

De verwachtingen rond artificiële intelligentie (AI) voor gezondheid en zorg zijn hooggespannen. Een maatschappelijk debat over ethische vragen die het met zich mee brengt wordt ten onrechte nauwelijks gevoerd. Het Centrum voor Ethiek en Gezondheid (CEG) vraagt met het rapport **Kunstmatige oplossingen?** regering en parlement om kritische bezinning: biedt AI wel gewenste antwoorden op uitdagingen voor gezondheid en zorg? Om te onderzoeken hoe we AI zinnig kunnen gebruiken, is het essentieel om te verkennen in hoeverre AI kan voorzien in oplossingen voor breed erkende uitdagingen voor gezondheid en zorg. De vervolgvraag is hoe we AI zorgvuldig kunnen toepassen, met het oog op bescherming van morele waarden.

Het goede doen, op de goede manier

Ontwikkelingen in AI voor gezondheid en zorg gaan razendsnel en roepen complexe ethische vragen op. Het CEG onderzocht de ethiek rond AI voor gezondheid en zorg. We verkenden of en hoe we met AI **het goede op de goede manier** kunnen doen:

- Hoe kan AI een **zinnige** rol spelen in de omgang met uitdagingen in de zorg, zoals personeelstekorten, vergrijzing en toenemende mentale gezondheidsproblemen?
- Hoe kan AI **zorgvuldig**, zonder morele waarden aan te tasten, worden toegepast?

Als we niet nadenken over welke problemen we willen oplossen, zullen veel AI-toepassingen in de zorg een pleister zijn voor een gebroken been. Niemand zal het nut van een pleister ontkennen, maar bij een gebroken been is een pleister geen effectieve behandeling. Bovendien gaat die AI-pleister vaak gepaard met fundamentele ethische vragen.

Het is belangrijk om dit te onderzoeken. En om daarbij óók naar de keerzijden te kijken. Voor hetzelfde geld kan AI de druk op de zorg juist doen toenemen: gemakkelijker administreren kan de informatie- en administratiehonger vergroten. De oplossing versterkt dan het probleem.

Zorgvuldig gebruik

Bovendien roepen AI-toepassingen lastige ethische vragen op. Zo kan AI-gedreven monitoring de autonomie van kwetsbare thuiswonende ouderen bevorderen. Maar als daarmee het menselijk contact deels verdwijnt, kan dezelfde AI ook bijdragen aan meer eenzaamheid onder ouderen. En zorgverleners, die met AI hun werk bijvoorbeeld op grotere afstand van de patiënt verrichten, kunnen dat werk daardoor als minder betekenisvol ervaren.

Ook op maatschappelijk niveau roept grootschalige toepassing van AI voor gezondheid en zorg ethische vragen op. AI kan gezondheidsachterstanden vergroten, is belastend voor het milieu, en maakt de zorg nog afhankelijker van technologiebedrijven. De commerciële drijfveren achter AI-ontwikkeling kunnen bovendien leiden tot **'technosolutionisme'** - het idee dat alle problemen met technologie kunnen worden opgelost, hoewel de werkelijkheid complexer is. Dat kan de aandacht afleiden van de daadwerkelijke problemen en van andere, meer effectieve, oplossingsrichtingen.

Vijf denkstappen

De AI-vooruitgang moet worden geleid door morele waarden. Het CEG ziet een cruciale **rol voor regering en parlement** in de ontwikkeling van een breed gedragen langetermijnvisie op AI voor gezondheid en zorg. Ook zorgaanbieders hebben hierin een verantwoordelijkheid. Om de politieke en maatschappelijke discussie te stimuleren over hoe we met AI het goede doen, op de goede manier, benoemt het CEG vijf denkstappen. Deze vijf denkstappen zijn ook behulpzaam voor zorgaanbieders die een verantwoordelijkheid hebben om AI zinnig en zorgvuldig te gebruiken.

1. Identificeer uitdagingen voor gezondheid en zorg en ga na of en hoe AI een bijdrage kan leveren aan een goede omgang met deze uitdagingen.
2. Onderzoek of en hoe AI-toepassingen zorgvuldig kunnen worden gebruikt.
3. Onderzoek of en hoe opschaling van deze toepassingen zorgvuldig kan plaatsvinden.
4. Heb bij dit alles aandacht voor de invloed en rol van commerciële technologiebedrijven.
5. Betrek verschillende belangrijke stakeholders bij de visievorming op ontwikkeling en gebruik.

Zinnig gebruik

Het CEG rapport analyseert diverse AI-toepassingen die als mogelijke oplossing worden gepresenteerd voor de uitdagingen in gezondheid en zorg. Het CEG plaatst vraagtekens bij de zinnigheid van deze oplossingen. Zo kunnen AI-toepassingen bij personeelstekorten worden ingezet om de administratiedruk bij zorgpersoneel te verlagen. Of dat in de praktijk ook echt zo werkt, weten we nog niet.

De CEG-check op de achterzijde helpt bij het beoordelen van AI op zinnig en zorgvuldig gebruik →

AI voor gezondheid en zorg: hoe doen we het goede op de goede manier?

Doe de CEG-Check!

De verwachtingen van AI (artificiële intelligentie) voor gezondheid en zorg zijn hooggespannen. Tegelijkertijd spelen er ethische vragen. Biedt AI zinnige oplossingen voor gezondheid en zorg? Kan AI zorgvuldig worden toegepast? De CEG-check helpt bij het ethisch toepassen van AI voor gezondheid en zorg: hoe kunnen we het goede op de goede manier doen?

Betrek in alle fasen van de beoordeling de mensen om wie het gaat, zoals zorgprofessionals en patiënten

Het goede doen, op de goede manier

Meer info

Zie het rapport Kunstmatige oplossingen?
De ethiek van AI voor gezondheid en zorg (2026)
op www.ceg.nl.

Dit werk is gelicenseerd onder een Creative Commons Naamsvermelding-GelijkDelen 4.0-licentie.
Vermeld bij gebruik het volgende: Centrum voor Ethiek en Gezondheid, AI voor gezondheid en zorg: doe de CEG-Check (2026), CC-BY-SA 4.0